

نقش خودکار آمدی، ارزش تکلیف، اهداف پیشرفت و درگیری شناختی در پیشرفت ریاضی: آزمون مدل علی

مسعود غلامعلی لواسانی*

الهه حجازی**

هیمن خضری آذر***

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر متغیرهای خودکارآمدی، ارزش تکلیف، اهداف تبحری، رویکرد- عملکرد، اجتناب- عملکرد و درگیری شناختی بر پیشرفت ریاضی به «روش تحلیل مسیر» بود. ۲۸۰ نفر از دانش‌آموزان سال سوم رشته ریاضی شهر مهاباد در این پژوهش شرکت کردند. آنان پرسش‌نامه خودکارآمدی ریاضی میدلتن و میگلی (۱۹۹۷)، مقیاس اهداف پیشرفت میگلی و همکاران (۲۰۰۰)، خرده مقیاس ارزش تکلیف پیترپیچ و همکاران (۱۹۹۱) و خرده مقیاس راهبرد یادگیری عمیق و سطحی کمبر و همکاران (۲۰۰۴) را تکمیل کردند. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که متغیرهای برونزای خودکارآمدی و ارزش تکلیف اثر مستقیم مثبت و معناداری بر پیشرفت ریاضی دارند. اثر مستقیم خودکارآمدی بر هر یک از اهداف تبحری، رویکرد- عملکرد، اجتناب- عملکرد و درگیری شناختی عمیقاً معنادار بود. ارزش تکلیف با واسطه اهداف تبحری و درگیری شناختی عمیق، اثر غیر مستقیم معناداری بر پیشرفت ریاضی دارد، ولی اثر غیر مستقیم خودکارآمدی بر پیشرفت ریاضی معنادار نبود. اهداف تبحری با واسطه درگیری شناختی عمیق و سطحی اثر غیر مستقیم مثبت و معنادار بر پیشرفت ریاضی دارد، و اهداف رویکرد- عملکرد و اجتناب- عملکرد از طریق درگیری شناختی سطحی به صورت غیر مستقیم و منفی بر پیشرفت ریاضی اثر دارند. اثر مستقیم درگیری شناختی عمیق بر پیشرفت ریاضی معنادار نبود، اما درگیری شناختی سطحی اثر مستقیم منفی و معنادار بر پیشرفت ریاضی داشت.

کلید واژه‌ها: خودکارآمدی، ارزش تکلیف، اهداف پیشرفت، درگیری شناختی، پیشرفت

ریاضی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۱۰/۲۹ تاریخ شروع بررسی: ۹۰/۲/۶ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۰/۱۰/۱۰

* دانشیار دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران. mglavasani@yahoo.com

** دانشیار دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.

*** دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه تهران